

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра правоохоронної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»

Спеціальність К9 Правоохоронна діяльність

Галузь знань К Безпека та оборона

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол №1 від 26 серпня 2025

м. Івано-Франківськ – 2025

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародне гуманітарне право
Викладач	Онищук Ігор Ігорович
Контактний телефон викладача	+380 67 551 86 30
E-mail викладача	ihor.onyshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами вищої освіти, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри.</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Міжнародне гуманітарне право (далі – МГП) представляє собою окрему галузь міжнародного права, що регулює поведінку воюючих під час збройних конфліктів, встановлюючи обмеження і заборони певних методів і засобів ведення військових дій та різні форми захисту осіб, – як учасників, так і неучасників конфліктів.</p> <p>МГП є вибірковою дисципліною, яка дозволить здобувачам ознайомитися з основами системи міжнародно-правових норм і принципів, що застосовуються під час збройних конфліктів і встановлюють права і обов'язки суб'єктів міжнародного права щодо заборони чи обмеження певних засобів і методів ведення військової боротьби, забезпечення захисту жертв конфлікту та визначають відповідальність за порушення цих норм.</p> <p>В основі МГП лежить принцип гуманності, що вимагає обмежувати військове насильство обсягом, необхідним для досягнення цілі конфлікту – ослабленні воєнного потенціалу супротивника, через що воюючі повинні уникати непотрібних страждань і зайвих ушкоджень та розрізняти військові і цивільні об'єкти.</p> <p>МГП є «правом у війні» (<i>jus in bello</i>), тобто галуззю, що регулює поведінку воюючих у вже розпочатому конфлікті, її норми слід відрізнити від норм іншої галузі – права миру і безпеки, які забороняють агресію та</p>	

регламентують застосування сили з метою безпеки (*jus contra bellum / jus ad bellum*).

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – надати здобувачам вищої освіти знання про історичний розвиток, основні поняття і правову основу МГП; усвідомлення ними взаємозв'язку та відмінностей між МГП та іншими галузями міжнародного права; засвоєння методів кваліфікації і класифікації збройних конфліктів та відокремлення їх від ситуацій насильства (масових заворушень/терактів), а також визначення застосовних до них правових режимів; отримання ґрунтовних знань щодо принципів МГП, обмежень і заборон щодо засобів (зброя) і методів (військова тактика) ведення війни, режиму окупації і захисту осіб, що не беруть або припинили брати участь у збройній боротьбі.

Головною ціллю курсу є формування в здобувачів навичок аналізу нормативно-правових актів, судових рішень, доктринальних положень та застосування їх до конкретних ситуацій, що виникають в ході збройних конфліктів.

Завдання: отримання знань здобувачами про основні концепції МГП; отримання навичок кваліфікації збройних конфліктів та відрізнення їх від суміжних ситуацій; отримання знань про заборонену зброю і тактику ведення війни, правовий режим окупації, правовий режим захисту осіб, що не беруть або припинили брати участь у збройних конфліктах; отримання знань про статус і принципи діяльності Міжнародного комітету Червоного Хреста; ознайомлення з правовими зобов'язаннями України в сфері МГП, основними нормами щодо притягнення до відповідальності за порушення норм МГП та пов'язану з цим діяльність міжнародних кримінальних судів; формування вмінь та навиків практичного застосування норм міжнародних договорів, звичаїв, судових рішень, академічних праць у сфері МГП; формування навиків визначення порушень норм МГП в тій чи іншій практичній ситуації та здатності для самостійного опанування проблематики дисципліни.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Навчальна дисципліна спрямована на формування ерудованої, різнобічно розвиненої особистості, здатної використовувати весь спектр набутих компетентностей для досягнення успіху в конкурентному середовищі. Компетенції, набуті в процесі вивчення дисципліни, підвищать конкурентоспроможність молодих спеціалістів на ринку праці.

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у

сфері правоохоронної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та тендерних проблем

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Спеціальні (професійні, предметні) компетентності (СК):

СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій

СК2. Здатність здійснювати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел

СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК6. Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів

СК7. Здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству

СК8. Здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту прав і свобод людини, власності, суспільних відносин від протиправних посягань

СК9. Здатність надавати правоохоронні послуги

СК10. Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень

СК11. Здатність визначати особу правопорушника, аналізувати кількісні та якісні показники злочинності

СК12. Здатність забезпечувати відповідно до посадових обов'язків охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності

СК16. Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури

СК17. Здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом

СК18. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення правопорушення

СК19. Здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Курс	Спеціальність	(рік навчання)	Нормативна / вибіркова
1	262 Правоохоронна діяльність	1	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.

Змістовий модуль I.

Теоретичні засади та сфера дії міжнародного гуманітарного права

Тема 1. Міжнародне гуманітарне право: поняття, джерела та принципи	2	2	6
Тема 2. Міжнародне гуманітарне право і міжнародне право прав людини в системі міжнародного права, принципи їх взаємодії	2	2	6
Тема 3. Сфера дії міжнародного	2	2	6

гуманітарного права			
Тема 4. Правовий статус окремих категорій осіб у міжнародному гуманітарному праві	2	2	6
Змістовий модуль II.			
Інституційні механізми та забезпечення дотримання міжнародного гуманітарного права			
Тема 5. Роль Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця у розвитку міжнародного гуманітарного права	2	2	6
Тема 6. Міжнародно-правовий захист жертв війни	2	2	8
Тема 7. Міжнародно-правове регулювання ведення збройних конфліктів	-	2	8
Тема 8. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права	-	2	8
Тема 9. Відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права	-	2	8
Заг.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	<p>Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309.https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-z-dobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p>		
Вимоги до письмової роботи	<p>Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі змістові модулі. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ).</p>		

	На письмову модульну контрольну роботу виноситься два описових питання, які оцінюються кожне по 20 балів і одне питання, яке передбачає коротку відповідь і оцінюється 10 балами. Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://kpd.pnu.edu.ua/ , а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувачу виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Залік. Підсумковий бал з навчальної дисципліни, яка завершується заліком, розраховується та виставляється викладачем на останньому семінарському (практичному, лабораторному) занятті та складається з суми підсумкового балу за семінарські (практичні, лабораторні) заняття (максимально 45 балів), балу за модульну контрольну роботу (максимально 50 балів), балу за самостійну роботу (максимально 5 балів) та балу за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) і в сукупності становить максимальну 100 балів (пп. 2.6.1 МРПОУ).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) здобувачі можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://kpd.pnu.edu.ua/>.

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запо-бігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-pro tsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу здобувача (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Гаазькі конвенції 1899 р. і 1907 р.:
 - Декларація про невикористання куль, що легко розгортаються чи спліскуються від 29.07.1899 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_196#Text
 - Декларація про невикористання снарядів, що мають єдиним призначенням розповсюджувати задушливі та шкідливі гази від 29.07.1899 р.
 - Декларація про заборону метання снарядів та вибухових речовин з повітряних куль від 18.10.1907 р.
 - I Гаазька конвенція про мирне вирішення міжнародних спорів від 18.10.1907 р.
 - II Гаазька конвенція про обмеження у застосуванні сили при стягненні за договірними борговими зобов'язаннями від 18.10.1907 р. 11
 - III Гаазька конвенція про відкриття воєнних дій від 18.10.1907 р.
 - IV Гаазька конвенція про закони і звичаї суходільної війни від 18.10.1907 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text
 - V Гаазька конвенція про права і обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку сухопутної війни від 18.10.1907 р.
 - VI Гаазька конвенція про становище ворожих торгових суден при початку воєнних дій від 18.10.1907 р.
 - VII Гаазька конвенція про обертання торгових суден на судна військові від 18.10.1907 р.
 - VIII Гаазька конвенція про постановку підводних мін, що автоматично вибухають від зіткнення від 18.10.1907 р.
 - IX Гаазька конвенція про бомбардування морськими силами під час війни від 18.10.1907 р.
 - XI Гаазька конвенція про деякі обмеження у використанні права захоплення у морській війні від 18.10.1907

– XIII Гаазька конвенція про права і обов'язки нейтральних держав у випадку морської війни від 18.10.1907

2. Женевські конвенції про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р.:

– Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text

– Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії зі складу збройних сил на морі URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text - Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_153#Text

– Конвенція про захист цивільного населення під час війни URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

3. Додаткові протоколи до Женевських конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р.:

– Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text

– Додатковий протокол Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text

– Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III), від 8 грудня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text

4. Конвенція про запобігання злочину геноциду і покарання за нього 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_155#Text

5. Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14 травня 1954 р. і два додаткові протоколи до неї URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_157#Text

6. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_021

– Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах від 25 травня 2000 р. (набув чинності для України 11.07.2005 р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_795

– Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних або інших подібних газів та бактеріологічних засобів від 17 червня 1925 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_198#Text

7. Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та їх знищення від 10 квітня 1972 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_054#Text

8. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13 січня 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_182#Text

9. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_103#Text

10. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних

ушкоджень або мають не вибіркову дію від 10 жовтня 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_266#Text

– Поправка до статті 1 Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають не вибіркову дію від 10 жовтня 1980 р.

– Протокол про невиявлювані осколки (Протокол I) від 10 жовтня 1980 р. - Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв (Протокол II) від 10 жовтня 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_310#Text

– Протокол про заборону або обмеження застосування запалювальної зброї (Протокол III) від 10 жовтня 1980 р. - Протокол про засліплюючу лазерну зброю (Протокол IV) від 13 жовтня 1995 р. ГКДЖ https://zakon.rada.gov.ua/go/995_894#Text

– Протокол про вибухонебезпечні залишки війни (Протокол V) від 28 листопада 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_c78#Text

11. Конвенція про незастосування строків давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26 листопада 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_168#Text

12. Європейська конвенція про незастосування строків давності до злочинів проти людства та воєнних злочинів від 26 листопада 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_125#Text

13. Конвенція про заборону військового або будь-якого ворожого використання засобів впливу на природне середовище від 10 грудня 1976 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_258#Text

14. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_098#Text

15. Договір про заборону розміщення на дні морів і океанів та в його надрах ядерної зброї та інших видів від 11 лютого 1971 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_385#Text

16. Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення від 18 вересня 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_379#Text 18. Договір про торгівлю зброєю від 2 квітня 2013 р.

17. Дублінська конвенція з касетних боєприпасам 2008 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_k20#Text

18. Договір про заборону ядерної зброї 2017 р.

Підручники та навчальні посібники:

1. Customary International Humanitarian Law Edited by Jean-Marie Henckaerts
<https://sites.google.com/a/gbooksnow.com/en9/9780521808880-34propolGETincipes>
20

2. Kolb R., Hyde R. An Introduction to the International Law of Armed Conflicts. Oxford-Portland Oregon 2008.
<http://www.derechoshumanos.unlp.edu.ar/assets/files/documentos/anintroduction-to-the-international-law-of-armed-conflicts.pdf>

3. The Handbook of International Humanitarian Law (Second Edition) Edited by Dieter Fleck. Oxford: Oxford University Press, 2008.

4. The Oxford Guide to International Humanitarian Law Edited by Ben Saul, Daro Akande. Oxford: Oxford University Press, 2020.
5. Грушко М. В. Міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права, професора О. В. Бігняка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 136 с.
6. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. МКЧХ, 2021. <http://ua.icrc.org/2021/05/31/ihl-comprehensive-intro/>
7. Міжнародне гуманітарне право. Посібник для юриста / [М.М. Гнатівський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за ред. Т.Р. Короткого Київ-Одеса : Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. 2017. <https://helsinki.org.ua/publications/mizhнародne-humanitarne-pravoposibnyk-dlya-yurysta-2/>
8. Нільс Мельцер. Міжнародне гуманітарне право: загальний курс. МКЧХ, 2021. 398 с.
9. Репецький, В.М. Міжнародне гуманітарне право: підручник / В.М. Репецький, В.М. Лисик. К.: Знання, 2007.
10. Сенаторова О.В. Принципи Нюрнберзького процесу як основа міжнародної кримінальної юстиції. Теорія і практика правознавства. 2011. № 1(1). С. 51.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1.

1. Офіційний портал Верховної Ради України – <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй (ООН) – <http://www.un.org>.
3. Офіційний сайт Міжнародного суду ООН – <https://www.icj-cij.org/>
4. Офіційний сайт Європейського Союзу (ЄС) – <http://www.europa.eu>.
5. Офіційний сайт Організації Північноатлантичного Договору (НАТО) – <http://www.nato.int>.
6. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва у Європі (ОБСЄ) – <http://www.osce.org>.

Викладач:

Онищук Ігор Ігорович
професор кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор юридичних наук, професор